KURJER WARSZAWSKI

D. 5. Listopada — Rok 1840. Czwartek. № 294. Jutro, Ś. Leonard.

CESARSKIM rozkazem dziennym z d. 8go z. m., mianowani Pułkownicy-inżynierowie polowi: *Avregio 1*, Budowniczym twierdzy Iwangorodzkiej, a *Kublicki* Członkiem Komitetu budo: War:. — Rada Administr: zapis przez niegdy X. Franc: *Drozdowskiego* całego po nim majątku, po spłaceniu długów i legatu testamentem na rzecz kościoła w *Bogdanowie* uczynionym, zatwierdziła.— Marjanna Katarzyna z Loubier *Sommerowa*, Augusta *Sommera* Obywatela M. Warsz: Małżonka, po długich cierpieniach gdyż przeszło 14 miesięcy ciężką chorobą złożona, onegdaj rozstała się z tym światem. Mąż po ś. p. Małżoncę swojej jedyną pamięć zachowa, tak szlachetnych przymiotów duszy jak cnotliwego i łagodnego pożycia małżeńskiego przez cały przeciąg jego trwania. Exportacja odbędzie się dziś o godz: 3ej z połud: z domu własnego Nr 418 Krako:-Przed:, na smętarz Ewang: Refor:. Krewni i Przyjaciele niech raczą oddać tę ostatnią Chrześcjańską posługę. — *Kometa* odkryty w *Berlinie* dnia 26go z. m. w konstellacji *Smoka*, postrzeżonym był w Obserwatorjum *Warsz:* d. 3go b m. w postaci białego obłoczku; światło jego jest jeszcze tak słabem, iż tylko za pomocą lunet widzianym być może, w dniu tym znajdował się obok szyi Smoka; bieg ma od zachodu na wschód, u nas pod poziom nie zachodzi. W końcu roku zeszłego i w pierwszych miesiącach r. b. prawie w tejże okolicy Nieba 3 małe komety także w *Berlinie* za pomocą refraktora odkryte zostały. Między dniem 12 i 14 b. m. przypada 2gi perjod dla gwiazd spadających, które o tym czasie w znacznej liczbie pokazywać się zwykły. — Zebranie kilkudziesięciu znakomitych osób znajdowało się wczoraj na wieczorze u JJW. Ign: *Badenich*. Zabawę rozpoczęło widowisko sceniczne wykonane przez Amatorów na teatrzyku gustownie urządzonym w salonie głównego apartamentu domu *Mintera* przy ulicy *Mazowieckiej*. Młodzi Amatorowie przedstawili dwuaktową Komedję *Skribego* p. t: *Nudy* czyli *Hrabia Derfort* (Derfor), poprzedziło kilka scen w kostiumach z pięcioaktowej dramy *Nadyr*, z francu: *Dubuissona* płynnym, jędrnym i gładkim wierszem, przez jedną ze znakomitych osób przełożonej. Po ukończeniu widowiska które zadowolenie obecnym sprawiło, bawiono się tańcem. — Woal tiulowy pięknie haftowany jest do sprzedania na korzyść Sal *ochrony;* ktoby chciał, kupując rzecz użyteczną spełnić czyn ludzkości i iść w pomoc tej nowej instytucji rokującej tyle dobrego, raczy znacznie podnieść cenę; przedaż rozpoczyna się od zł. 4. Kto da najwięcej do 13go b. m. do godz: 4 po połu: utrzyma się przy kupnie. — *Kazania z najlepszych Autorów* francuzk:, niemieck:, włoskich i angiels: wybrane i spolszczone przez Xiędza Adama Józefa Kalas: *Szelewskiego*, wyszły z druku na welinowym papierze w 8vie; obejmują arkuszy 20, i przedają się po zł. 8 za exemplarz. Osoby, które przyjęły na siebie zbieranie Prenumeraty, raczą nadesłać w dniach 10ciu złożone za prenumeratę kwoty, a odbiorą w zamian stosowną ilość exemplarzy. W większych i mniejszych partjach tego dzieła, Księgarze nabyć mogą u Wydawcy zamieszkującego u OO. Bernardynów Warszaws:. Nabyć jeszcze można po Księgarniach i w Sklepie Ubogich Książeczki pod tytułem: *Wiadomość historyczna* o M a t c e BOSKIEJ L o r e t a ń s k i e j, *z dodaniem nabożeństwa* i ryciną Statuy N. M. Loretańskiej. — (Art. nad.) Największa osobliwość, jakiej tylko spodziewać się można, znajduje się obecnie w Warszawie. Jest to zupełne, z rzadką znajomością rzeczy najpiękniej oczyszczone i ustawione Zgliscze czyli Szkielet ogromnego, bo 95 stop długiego *Wieloryba*, z gatunku *Zmarszczkobrzucha* (Balaena Boops). Snadniej można do nas sprowadzić najrzadsze zwierzęta od obu osi ziemskich, niż podobne zgliscze, którego samo tak wzorowe oczyszczenie

znacznych kosztów, mozolnej pracy i długiego czasu wymagało. Nadto sam ogrom iego nawet dla tych sprawiłby podziwienie, którzy trudnią się połowem Wielorybów, gdyż z tego gatunku tak duże, są bardzo rzadkie. Nakoniec śmiało powiedzieć można, że zupełne tak ogromne zgliscze z tego gatunku wieloryba iest niemal tak rzadkie iak *Mamuta;* bo łowiący wielorybów na odległych północnych, czyli tak nazwanych *białych morzach*, zaraz w miejscu złowienia iego przyciągnąwszy go tylko do okrętu, tłuszcz z niego obdzieraią i na tran prasuią; a zresztą całe prawie ciało igrzysku fal morskich zostawiaią. Odcinaią wprawdzie głowę, i tę na pokład okrętowy wciągaią; lecz i z tej po odjęciu fiszbinu z podniebienia, tylko 2 kości dolnej szczęki iako trofea na masztach okrętowych zawiesiwszy, resztę w morze rzucaią. Tym sposobem tylko te 2 kości wieloryba można czasami widzieć na stałym lądzie; ale całego zgliscza wielorybiego od wyieżdżaiących na podobne łowy nigdy nieotrzymano, i oczekiwać nawet nie można; bo tym podobni ludzie upędzaią się za zyskiem z tranu, a nie za przedmiotem do nauki służącym. Przypadek więc to zdarzył, że tę tak rzadką rzecz oglądać możemy. Nadzwyczajna burza w 1827 r. wyrzuciła na piaski Holenderskie przy *Ostendzie* tego olbrzyma mórz północnych, którego sam ięzyk więcej ważył niż słoń dorosły, z którego tłuszczu 66 beczek tranu wygnieciono, a 1200 cetnarów mięsa w ziemię zakopano, z którego na końcu tu przywiezione zglisczе 150 cetnarów waży. Ponieważ w opisie polskim sprzedawanym przez pokazuiącego tę osobliwość popełniono ważną pomyłkę, z tej przyczyny winienem tu dodać ieszcze słów kilka. Wieloryb nie iest *rybą*, lecz *zwierzęciem* ssącem: nie ma więc skrżel i nieoddycha dychawkami iak ryby, ale płucami tak iak wszystkie zwierzęta ssące. Ażeby im także oddychanie ułatwić, dała im natura 2 otwory na wierzchu głowy. Wieloryb pływaiąc ciągle tak pod powierzchnią wody, że ma ciągle wierzch głowy nad wodę wystaiący, wciąga przez rzeczone otwory powietrze do płuc swoich. Przez te otwory wyrzuca także tę wodę, którą wraz ze złowioną zdobyczą zachwycił. Żywi się samemi drobnemi rybami i innemi małemi żyiątkami morskiemi. Koniec ogona iego iest poziomo płaski. *Dr. Jarocki.*

— Skład muzyczny Fr. *Spiess* i Spółki przy ulicy Senatorskiej Nr 460, odebrał nowe trzy Kaprysy brillants, przez *Berjota* na skrzypce, wraz z towarzyszeniem fortepjanu, dzieło 29, zł 6.

— (Art. n.) W tych dniach wieczorem, idąc ulicą Bednarską, zgubiłem Puljares z pieniędzmi, kilkaset złotych obejmuiący; w tymże czasie przechodząc tąż ulicą Józefa *Zakrzewska*, służąca W. *Ciemskiego* z Warszawy, takowy znalazła, a dowiedziawszy się o moiem mieszkaniu, natychmiast mi zwróciła. Poczytuię przeto za miły obowiązek podać do wiadomości, tak godną naśladowania cnotę Józefy *Zakrzewskiej*. W. *Obrębkowski*, Obyw.

— Wczoraj złożono w Red: Kurjera od A. T. na *Ochronę* zł. 2 gr. 10. — Wczoraj w Teatrze Rozmaitości przywołani, po *Babuni*, JPani *Kostecka* i JPanna *Damse;* po *Powrocie Majtka*, JPani *Halpert* i JP. *Kudlicz*. Uczeń Szkoły Dramatycznej JP. *Fedecki* pierwszy raz występuiący na scenę, częstemi był okrywany oklaskami, i po 2-kroć przywołany; ta *nagroda* za ukazane iuż usposobienie i korzystanie z rad Nauczyciela, oraz to *zachęcenie* do nieustawania z pracą w rozpoczętym zawodzie, niech przypominaią młodemu Artyście, że o taki zaszczyt gorliwie starać się powinien.

Suwałki. — Nakładem i drukiem L. *Holländerskiego* w *Suwałkach*, wyszła książka do Nabożeństwa, p. t. *Oficium Codzienne*, z 17 rycinami i Nowenną o cudownym Medalu. Ołtarzyk Złoty kompletny, na pięknym papierze, nowem zupełnie pismem starannie drukowany, wkrótce prassę opuści; Edycia tegoż dzieła iest poprawna, potrzebnemi Modlitwami pomnożona i rycinami ozdobiona.

Anglja. — Mieszkańcy *Kenzingtonu* na wiadomość o śmierci Lorda *Holland*, dobrowolnie zamknęli sklepy, co tylko zwykle bywało w przypadkach śmierci którego z członków rodziny

królewskiej. — Z osad 6000 wojsk wyborowych wróci do Anglji.

Belgja. — Minister wojny wezwał Komendanta *Namuru*, aby doniósł ile żywności posiada miasto, ile ludzi zdatnych iest do broni, ile robotników może być użytych na przypadek wybuchu ognia, i ile materjałów woiennych znajduie się w magazynach. — Rząd *Belgicki* uchwalił zachowywać iak najściślejszą neutralność w razie wojny europejskiej.

Francja. — Młody *Hrabia Paryzki* choruie na odrę; trzeba będzie nader starannej pieczołowitości około iego wychowania. Xżna *Orleań:* będąca przy nadziei, żywo iest niepokoioną stanem swoiego syna. — Zdaie się, że przewidziano rozdwoienie z Panem *Thiers*, ponieważ Marszałek *Soult* (Sult) przybył o kilka dni przed wybuchem niesnasek z Ministerstwem. Podaią także za przyczynę dymissji Pana *Thiers*, iż nalegał aby wezwano ieszcze 150,000 ludzi do broni. — Xżę *Orleań:* zwiedził w tych dniach obóz pod *Lunewil.* — Gdyby Ministerstwo *Thiersa* istotnie wzięło dymissję 23go z. m., wtedy czas iego urzędowania trwałby 7 miesięcy i dni 23, czyli o 5 dni dłużej od innych Ministerstw, licząc czas ich urzędowania w przecięciu. — Około prac warownych paryzkich ciągle zatrudniaią 30,000 robotników. — Z *Dunkierki* wysłano transport 300 koni dla kirassjerów w *Lil;* inne transporty odejdą w różne miejsca. — Gwardzista municypal: który został zraniony przez tłum wichrzycieli przy teatrze *Odeon*, wraca do zdrowia. — Aresztowano nawet stangreta za przechowywanie pism zakazanych. — Jedno z pism franc: czyni uwagę: Jeśli *Porta* w r. 1830 dozwoliła Francji wkroczyć do *Algieru*, czemuż Francja chce teraz opierać się Sułtanowi przy ukaraniu buntowniczego wazala? — Z liczby 88 pułków piechoty linjowej, każdy dostarczy po 2 kompanje, które uformuią 12 nowych pułków, przyjmą nowo-zaciężnych, aby w krótkim czasie mogły stanąć w szyku boiowym. Kazano wzmocnić wały pod *Mons*, a pod *Sztrasburgiem* zaczęto budować baraki dla 15,000 wojska. — Dymissję Pana *Thiers* uważaią za klęskę dla dyplomatyki francu:, gdyż ręka, która wojnę chciała wzniecić, powinna była podpisać traktat zapewniaiący pokój. — Flotta franc: na morzu Śródziemnem, ma przezimować przy wyspie *Kandji.* — Admirał *Rosamel* złożył dowództwo nad flottą rezerwową i wyiechał śpiesznie do *Paryża.* — W *Algierskiem* zajmuią się gorliwie zaopatrywaniem baterji nadbrzeżnych. *Abdel-Kader* bawi w prowincji *Titery;* mówią, że Emir życzy pokoiu; tymczasem przysposabiaią drugą wyprawę do *Blidy.*

Grecja. — Cieszono się iuż pomyślnym skutkiem missji Pana *Chrystydes;* w tem nadeszła wiadomość, że w porcie *Wolla* władza turecka surowo zakazała utrzymywania związków handlowych z Grekami, pod karą konfiskaty towarów. Grecy życzą wojny na wschodzie, spodziewaią się bowiem korzyści dla swoiego kraiu, a z wrodzonej nienawiści przeciw Turkom sprzyiaią bardziej *Mehmedowi*, którego nieiako uważaią za swego rodaka, ponieważ pochodzi z *Macedonji;* mówią nawet, że iego przodkowie byli *Chreścjanami.* Tak to *Mehmed* największy samolub umiał skarbić sobie przychylność cudzoziemców, gdy tymczasem właśni poddani życzą iego zguby.

Holandja. — 25go z. m. w chwili gdy Król wychodził z Kościoła, Obywatel prowadząc dwie córeczki, padł do nóg Monarsze, a one zawołały: „Łaski dla naszego Ojca." Król podniósł ie, i wraz z ojcem zaprowadził do swego pałacu; widziano potem iak ich wprowadzał do pokoiu Królowej.

Hiszpanja. — *Quintana* (Kwintana), maiący być Professorem *Donny Izabelli*, iest iednym z najznakomitszych Poetów hiszpańs:. Za *Ferdynanda VIIgo* zostawał w więzieniu inkwizycji. — Wszystkie statki franc: nagle opuściły przystań *barcelońską;* różni różnie to tłumaczą; mniemaią, iż zabranie b. Ministra z franc: statku, spowodowało rozdwoienie z Francją.

Niemcy. — Od 17go z. m. śnieg zalega góry pod *Lipskiem*, a w niektórych miejscach tak wysoko, że powozom przeprawa została zamkniętą; lecz dotkliwszym iest dla rolnika, któremu cały

plon zabiera; podobnież i w górach *Bawarskich* śnieg spadł w bardzo znacznej massie. — Tego lata bawiło u wód w *Baden* 20,000 gości; dzierżawca tamecznej szulerni otrzymał od miasta obywatelstwo *honorowe* (!) za liczne wsparcia ofiarowane przez niego ubogim. — Dom handlowy P. *Tausig* w *Pradze* czeskiej zawiesił wypłatę należytości dochodzących 1,200,000 zł. — 24go z. m. dwór *Bawarski* odbył świetne łowy, na których ubito 106 ieleni i 4 łanie. — Arcy X¹na *Zofja*, Bratowa Cesarza Austr:, powiła 24go z. m. nieżywego Syna; stan dostojnej położnicy iest zaspokaiaiący. — Cesarz *Austrjacki* ozdobił Arcy-Xcia *Fryderyka* Krzyżem kawalerskim orderu wojskowego *Marji Teresy*, za waleczność okazaną przy zdobyciu *Saidy*.

Turcja.— Flotta franc: iest przy *Salonice*. — Pod *Ruszczukiem* na Wołoszczyznie, grasuie zaraza. — *Chosrew* Basza Komendant *Belgradu*, otrzymał zlecenie załatwienia sprawy powstańców w *Bośni*. — Francuzki Officer Inżynierji przybyły do *Alexandrji*, w skutek upadku z konia, był zmuszony powozem objeżdżać dla oglądania prac fortyfikacyjnych. Największa batęrja pod seraiem, podała mu nie bardzo wysokie mniemanie o Egipcjanach, gdyż oświadczył, że ta baterja ani przez *kwadrans* nie zdoła opierać się nieprzyiacielskim armatom; co większa, lada ulewa może ią spłukać; Francuz wynurzył mniemanie, że ze 2 miesiące potrzebne będą do wzmocnienia tych wałów. — *Mehmed Ali* wezwał Konsulów Mocarstw sprzymierzonych aby *Kair* opuścili. Naiął on 3 statki *greckie* za 31,000 piastrów dla przesłania Officerów tureckich do *Stambułu*; żołnierze na widok odjazdu swoich Officerów, wyciągali do nich ręce ze łzami, i wołali, że gotowi są zabić się niż służyć pod rozkazami obcych Officerów, a zamiast walczyć przeciw Sułtanowi, wolą wysadzić okręty w powietrze. Śmielsi porwali za łodzie; Arabowie, którzy chcieli temu przeszkodzić, zostali zatopieni. *Mehmed* z trudnością mógł wichrzycieli uspokoić. Od tego czasu obie flotty w iedną są zamienione.

Rozmaitości. — Pocieszaiący dowód miłości bliźniego i poświęcenia, dał przy pożarze w Poznańskiem w *Samoczyniu* niedawno, Pomocnik aptekarski *Walter*, który wdowę *Spiro* 104 lat maiącą, z narażeniem własnego życia z palącego się domu wyratował. — Sąd w *Marylelone* skazał maszynistę na 2-miesięczne więzienie, za to, iż w piiaństwie ledwo nie zrządził opłakanego nieszczęścia na kolei żelaznej. — Maiętny Xiążę niemiecki otrzymawszy niedawno w dedykacji dzieło *Panny*, poświęcaiącej się piśmiennictwu, posłał iej w nagrodę *naparstek* z napisem: *Nie trać czasu.* — W *Florencji* żyie Stangret maiący lat 47, który przez całe swoie życie nie rozśmiał się; twarz iego zawsze iest smutna, a przytem iest to wierny i pracowity sługa.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Krasiński Sta: Ura: z Zegrza; Czachowski Dyo: Dz: z Goździków; Trzciński Jan Dzie: z Osiek; Pilitowski Jan Dzie: z Rzeczycy; Lesiecki Fabjan Dzie: z Błażeiewic; Komirowski Lud: Dzie: z Pułtuska.

DONIESIENIA.

DOBRA w najlepszym stanie, z 2ch folwarków, 50 włók gruntu ornego i 34 włók lasu sosnowego, dębowego, etc. miary chełmińskiej trzymaiące, 200 korcy pszenicy i 160 żyta wysiewu, 400 fur siana; 4 sadzawki rybne, prócz rzeki, maiące, 2 austerje, wiatrak, etc., w gotowiźnie zł. 6,100 rocznie przynoszące, mil 2 i pół od Warszawy, w Powiecie Błońskim położone; są do nabycia lub na zamian Dóbr w dobrym gruncie o podal od Warszawy; dalsza wiadomość w Kantorze Informacyjnym W. Kaczanowskiego przy ulicy Krakowskie-Przedmieście Nr 415.

Józef *Lilpop* Lekarz klassy Iszej, obrał stałe mieszkanie w Mieście obwodowem *Opocznie*.

Dziś rano ciepła stopni 2. Wczoraj w południe 4.

TEATR WIELKI. Dziś 5 raz *Gabryella*. 47 raz *Jenjusz różowy*.

TEATR ROZMAITOŚCI. Jutro 1szy raz *Pan Kwiryn*.